

KRES
FANTOVSKI LIST

1932

1

KRES

FANTOVSKI LIST

Uprava »Kresa« je v Ljubljani, Ljudski dom. / Na ta naslov naj se naroča in plačuje list ter pošiljajo rokopisi in sploh vsa druga sporočila. / Letna naročnina: za posamezne naročnike 20 Din; za skupne naročnike po odsekih 18 Din. / Račun poštnice hranilnice: Ljubljana 15.521. // Telefon: Ljubljana štev. 34-98.

ZADRUŽNI KLETI V LJUBLJANI Kongresni trg št. 2

se točijo vina Osrednje vinarske zadruge v Ljubljani. Tu dobite najboljšo in najcenejšo postrežbo.

Našim naročnikom

Težavne gospodarske razmere, v katerih pričenjamo novi letnik, in ponovno izražene želje od raznih strani so nas napotile, da smo poskusili poceniti naše glasilo. Ker pa se cena tiska in papirja in tudi upravni stroški niso mogli znižati, nam preostaja samo ena pot, da zmanjšamo obseg. Zato se Kres z novim letom predstavlja v novi zmanjšani obliki. Naročnina se s tem zniža za skupno naročevanje po odsekih na 18 Din in za posamezne naročnike na 20 Din letno.

Težko nam je bilo zmanjšati obseg glasila. Danes bi bilo ravno našim fantom še posebno potrebno večje glasilo, da bi mogli tudi sami v čim večji meri pri njem sodelovati zlasti z dopisi in poročili, ki posebno poživijo stike in s tem tudi organizacijsko in splošno prosvetno ter tehnično delo v fantovskih odsekih. Toda gospodarska stiska nam narekuje omejitve.

Nova naročnina pa je zdaj pač tako nizka, da jo zmore tudi pri sedanji stiski vsakdo. Poldrugi dinar za eno številko pač ni denar, ki bi ga ne mogli utrpjeti. Vemo, da danes nimate denarja za nepotrebne reči, pa vendar tudi vemo, da le marsikaj še gre za cigarete (ena številka Kresa = 3 Vardar cigarete), tudi za gostilno je še denar — zato pa nikar ne oklevajte in čimprej pošljite celoletno skupno naročnino. Tudi novih naročnikov pridobivajte in pridno se oglašajte, da bo urednik imel mnogo dopisov iz vseh odsekov. Kres naj bi bil pravo ogledalo fantovskega življenja in organizacijskega dela.

Uredništvo bo poskrbelo za zanimivo povest, za dobre, času primerne članke in razprave, dajalo bo navodila za prosvetno vzgojo in sportno delo in tako budilo in bodrilo naše fantovske odseke.

Fantje! Težki pa važni so časi; ne popuščajmo, temveč vztrajajmo na poti naprej za našim ciljem! Na delo za naše glasilo, ki nam kaže pota in cilje. Bog živi!

Bravcem povesti »Po stezah davnine«

Pozorišče naše povesti »Po stezah davnine« je ljudovlada Bolivija v Južni Ameriki. Površine ima 1,300.000 km², to je za več ko 5 Jugoslavij, prebivavcev pa okoli 3 milijone. Naseljena je torej zelo redko; če bi imela sorazmerno toliko prebivavcev kot Jugoslavija, bi jih morala šteti 70 milijonov! Za sosede ima Brazilijo, Paragvaj, Argentino, Čile in Peru. Ime je dobila po Bolívarju, ki ji je priboril samostojnost, ko se je znebila španske nadoblasti.

Bolivija je zelo gorata dežela s strmimi, belimi snežniki, visokimi do 6500 m (2 Triglava in Krim skupaj), in visokimi planotami, nad njimi pa se vijejo globoke doline z odsekanimi pobočji, imenovane kanjoni. Glavno gorstvo so Kordiljere ali Ande, ki se vlečejo po vsej Južni in deloma še Severni Ameriki ob zapadni obali.

Zemlja je rodovitna, a slabo obdelana. Ker leži Bolivija vsa v vročem pasu, je za Evropeca podnebje neugodno, vendar pa se vročina po planotah ne čuti tako zelo, ker ležijo 4000 do 5000 m nad morjem.

Dežela živi od poljedelstva, še bolj pa od rudarstva. Prebivalcev je nad 10% belcev, potomcev španskih osvajalcev, nad 50% pravih Indijancev, ostali pa so mešanci (mestici), črnici in drugi priseljenci.

Zgodovina Bolivije je zelo pestra. Do 11. stoletja po Kr. so po krajih današnje Bolivije bivali narodi, jim ne vemo imena, a so imeli visoko omiko, podobno egiptovski in babilonski; pravimo jim kar »andsko ljudstvo«. Zgodovinska doba se začne z nastopom indijanskega rodu Inka, ki je ustanovilo sredi 11. stoletja mogočno cesarstvo. Templji in trdnjave zlasti pa ceste, še danes pričajo, da so Inka prevzeli omiko prednikov, pa jo tudi sami še bolj razvili. Njihova prestolica je bila mesto Kusko.

Ko so sredi 16. stoletja po odkritju Amerike prišli v Južno Ameriko Španci, so si pod Pizzarom osvojili tudi pokrajino današnje Bolivije in započeli z 2. dobo njene zgodovine. Pizzaro je ujel zadnjega inkoskega kralja Atahualpo in ga l. 1533. dal umoriti; Atahualpov oče je bil slavni Hvajna Kapak, ki je zgradil krasno cesto iz Kuska v Kito, dolgo okoli 1600 km. Inke in druge Indijance so Španci silili v rudnike ter jih opajali z alkoholom, zato da so lažje zlomili njihov odpor. Vendar pa je l. 1780. vzbuknil upor pod Tapakom Amarù, ki je bil pravi potomec Inka-kraljev. Pa tudi njega so umorili.

Tretja doba bolivijske zgodovine se začne z l. 1824, ko so se bolivijski naseljenci uprli nadvladi Španije, se je pod Bolivarjem otresli ter ustanovili današnjo ljudovlado.

Mesta, trdnjave, vasi, ceste, predori pa so še danes nema glasna priča narodov in dob, ki so ustvarjali lice današnji Boliviji.

Po stezah davnine

1. Mrharji in plen.

Harold Hamar zavihti zanko čolnove vrvi nad glavo in jo skrbno natakne na štrečo korenino, potem pa se zlekne v senco drevesa, čigar korenina mu je zavarovala čoln.

»Te je zdelalo, kaj?« ga podraži tovariš, krepak fant, čigar temne oči, mežikajoče od razigranosti, in krepka rdečica se močno razlikujejo od Haroldove lepote nekdanjih Vikingov.

»Molči no!« ga smeje zavrne Harold, »saj sopihaš kot kovaški meh.«

Rolo Namsos se udobno uleže poleg Tarolda in se globoko oddahne. V vrtincu poleg brega pa se varno ziblje njun čolniček in visoka skala ga ščiti pred divjo deročo brzico.

»Mislim, da sva najhujše prestala; še pred nočjo bova doma«, pravi Rolo pa kar umolkne. Harold se okrene k prijatelju in opazi, kako nato zre preko širnih Piakvarskih brzic.

»Kaj pa je?« ga vpraša.

»Mrharji«, odvrne Rolo in pokaže s prstom na skupino jastrebov, čepečih na skalah, ki strmijo nad bučečimi valovi. Kakih dvanajst roparic, zoprnih bitij z golimi suhimi vratovi, neverjetno močnimi kljuni in mastnim, temno rjavim perjem sedi v krogu in nekaj čaka. Jastrebi so smetarji in pogrebcji vseh vročih pokrajin. Posebno veliko pa jih je v Boliviji, kjer se ta povest godi.

»Nemarne živali!«

Rolo pa mu nič ne odgovori, ampak spleza na strmi breg za svojim hrptom. Nekaj časa mirno stoji in gleda preko širokih, bobnečih vodā, nato pa privihra nazaj in vzklikne:

»Harold, neki človek leži v brzici!«

»Človek?«

»Da, Indijanec. In živ! Videl sem, da se premika.«

Tisti hip je Harold že v skalah in vrh brega. »Res je. In nesrečnež je v veliki stiski. Kako naj mu pomagava?«

Rolo žalostno zmaže z glavo. »Prav nič mu ne moreva pomagati. Tudi če bi mogla vreči vrv, je že preveč izčrpan, da bi se mogel z njo opasati; pa še tega ne moreva!«

»Kaj pa misliš! Vendar ne bova pustila, da nama pred očmi umrje!« Pogleda preko reke, pa zapazi daleč pod griči skupino surovo stesanih poslopij.

»Onstran reke je Piakvarski rudnik. Ali ne bi mogla tja po pomoč?«

»H Karbahalu?« Rolov glas postane mahoma ves jeklen. »Ta senjor (gospod) še za naju niti mezinca ne bi zganil, če bi imela vpriču njega utoniti. Kaj šele za Indijanca!«

»Morava pa sama opraviti!« ga prekine Harold in sive oči mu zagorijo, to pa je pri Haroldu pomenilo, da zdaj ne bo odnehal.

»Le povej mi, kako naj stvar izvršiva, pa ti rad pomagam. Da bi s čolnom prišla do njega, še misliti ni.«

Harold se spet ozre na brzice. Kot pristni smaragd zelena in čista reka z divjo silo dere po dolgem pobočju; kjer ji je kakšna čer pretrgala gladino, pa brizga bele pene. Razbeljeni zrak se kar trese od bučanja razbičanih voda. Prav ima Rolo: čoln bi ne bil za rabo. Da bi pa šla in reveža prepustila smrti, to je pa tudi nemogoče.

Harold še enkrat spleza na vrh brega in si ogleda moža, ki najmanj petdeset čevljev daleč leži zleknjen na skali sredi brzice. Star, rjav in naguban in onemogel; pekoče sonce ga že in samo proseče oči govorijo, da še živi. V krogu okoli njega pa ždiyo gnusni mrharji.

Harold si skrbno ogleduje skale, če bi bilo mogoče skočiti z ene na drugo in tako priti do Indijanca. Toda presledki so tako široki, da jih preskočiti ni mogoče.

Rolo pripleza k njemu in meni: »Če bi imela kaj pripravnega, bi zgradila most.«

Harold se kakor prebudi: »Most! Saj res! Kaj pa tole drevo, ki sva se pod njim hladila?«

Rolu se oči zaiskrijo: »To bi bilo. Vsaj poskusiva lahko.« In že zdrkne z brega, plane v čoln, prinese sekiro in skoči k drevesu.

Harold pa ga ustavi: »Le nikar preveč burjasto, Rolo! Drevo morava posekati tako, da bo padlo točno tja, kamor hočeva. Kajti drugače nama ne koristi nič, in pa še zadnjo možnost zgubiva, ker ni nobenega drugega drevesa v bližini, ki bi bilo tako veliko, da bi seglo do skale.«

Harold je znal v stiski ohraniti mirno kri. Bil je pristen potomec Vikingov. Rolo je bil bolj vročekrvn. Oba skupaj sta tvorila sijajen par. Oba fanta sta znala dobro sekati; vendar pa sta morala celo uro prav naporno delati, preden sta drevo tako globoko zasekala, da se je začelo majati.

»Že gre!« zavpije Rolo. Nekaj zahrešči, veliko drevo se zaziblje, ogromni vrh se nagne proti reki; Harold odskoči in oba z Rolom pridržujeta dih in gledata. Drevo se prevrne in trešči na tla, kakor da bi zagrmelo.

»Izvrstno!« vzklikne Rolo. »Vrh sega prav do skale.«

»Samo da bi ne bil padel na Indijanca!«

»Takoј bova videla.« Gibčen kot maček steče Rolo na deblo, Harold pa za njim. Drevo se je zagozdilo med dvoje čeri in se tako čvrsto usidrilo, da si lahko stopal po njem, zlasti ker je imelo jako hrapavo lubje.

»Nič mu ni«, sporoči Rolo.

»To je tebi nič?« ga nevoljno zavrne Harold, ko prideta na skalo in pogledata na okostje, ki ga le še koža drži skupaj. In to je nekoč bil mož! »Saj od lakote umira! Primiva se za roko!« Pobereta torej ubogega brodolomca, ga neseta na breg in ga položita na odejo v senci. Harold prinese posodo zgoščenega mleka, ga nekaj pomeša z vodo in z žlico podaja Indijancu.

»Požira že še lahko«, se zveseli Rolo.

Oba sta zatopljena v delo usmiljenja, ko naenkrat počí dračje, kakor da bi nekdo hodil. Harold pogleda kvišku in zagleda poleg sebe precej nizkega pa čokatega moža pri štiridesetih letih. Temno olivna polt je kazala španca, ki pa ima skoraj gotovo tudi nekaj indijanske krvi. Lahko bi celo rekli, da je bil divje lep, ako ga ne bi kazil srepi pogled v ogljeno črnih očeh in prezirljive ustnice.

»Ali smem vprašati«, reče počasi in zadirčno, »zakaj senjor seka moja drevesa, ne da bi me vprašal za dovoljenje?«

2. Naslednje jutro.

Harold skoči na noge in pogleda neznancu v obraz.

»Ste li senjor Karbahal?«

»Prav ta, in ta zemlja je moja!«

Harold je dosti dolgo živel v Boliviji, zato je mislil, da ve, kako je treba z Bolivijcem govoriti.

»Potem se morem samo opravičiti«, reče uljudno. »Kakor vidite, sem drevo posekal zato, da rešim življenje temu možu, ki ga je vrglo na skalo sredi reke.«

»Indijancu!« zareži Karbahal. »In žrtvovali ste to krasno drevo, samo za to, da mrtvega Indijanca spravite na breg!«

»Saj ni mrtev«, skuša Harold lahno ugovarjati.

»Živ ali mrtev! Noben Indijanec ni toliko vreden kakor eno samo moje drevo! In nihče, razen kak norveški norec, ne bi tratil časa in drevca za rešitev Indijanca.«

Haroldu plane kri v rjava lica, ko sliši psovko, pa še preden more do besede, ga Rolo prehití: »Jaz sem pa Američan in prav tolik norec in sem na to ponosen!«

»Američan ali Norvežan, oba sta enaka!« zapiha Karbahal.

Gledal je tako zelo sovražno, da se je Harold čudil. Nikoli še ni niletel na Bolivijca, ki bi mu bil tudi le od daleč podoben. Strmel je gotovo tudi Rolo, še bolj pa je bil razdražen, zato jezno reče:

»V eni stvari sta si res enaka. Ne eden ne drugi namreč ne mara imeti opravka s človekom, ki ima pasje manire!«

Karbahal ga grdo pogleda.

»Ali mislite mene, Američan?«

»Koga pa drugega! Imate kaj pripomniti?«

Rolo stisne pesti, čeljust mu stopi naprej, in Karbahal takoj vidi, da nima pred seboj dveh šibkih otrok, ki bi ju mogel surovo pomandrat, ampak dvojico utrjenih mladcev, ki bi se mu krepko postavila v bran, ako bi začel z nasiljem. Zato je naenkrat drugačen, in pravi:

»Drevo mi bosta plačala.«

»Koliko pa zahtevate?« vpraša Harold. Bil je nič manj razdražen ko Rolo, vendar pa je govoril z izbrano vljudnostjo.

»Pet dolarjev«, odvrne Karbahal. Harold poišče beležnico in k sreči najde prav pet dolarjev še. »Blagovolite mi prejem potrditi.«

Karbahal grdo pogleda, Harold pa mu pomoli svinčnik in beležnico. Karbahal napiše potrdilo in ga podpiše.

»Zdaj se pa poberita z mojega sveta!«

»Saj se bova!« ga zavrne Rolo. »Pa tale tudi.« Z vidno lahkoto pobere s tal Indijančevo razvalino in jo nese v čoln, kjer pripravi udobno ležišče. Harold pa vzame sekuro in odejo, ju dene v čoln, sname zanko čolnove vrvi in že odrinejo, da prevozijo še kratek ostanek brzic.

Karbahal bulji za njima kakor maček za ptičkoma, ki sta se mu izmuznila iz krempljev, fanta se pa niti ne ozreta ne. Nato se možak obrne ter godrnjaje in sopihaje koraca proti spodnjemu koncu brzice, kjer je imel privezan svoj čoln.

»Le kaj je čudaka pičilo?« vpraša Rolo. V veliko začudenje pa mu iz dna čolna odgovori hripav glas: »On slab človek. On sovražiti vse tujce.«

Rolo v hipu pozabi Karbahala in prijazno vpraša: »Halo, prijatelj, kako ti gre?«

»Jaz bolje«, odgovori starec in se komaj vidno nasmehne: »Jaz dobro.«

»To je beseda! Hočeš še kapljo mleka?«

Stari Indijanec je že sam lahko držal čašo. Veselje je bilo gledati, kako hitro si je opomogel. Ko je tako še enkrat spil mleko, je kar lahko govoril. Povedal je, da mu je Kespi ime in da je Kasik ali dedni glavar Indijancev Kičua. S tovarišem Felibom se je spustil po brzicah, pa se je čoln zadel ob potopljen hlod in se takoj prevrnil. Feliba so vode odnesle in je utonil, njega je pa vrglo proti skali, kjer sta ga našla; posrečilo se mu je, splezati nanjo.

Reševanje je fanta toliko zadržalo, da se je že mračilo, ko sta zavila v Belo globel, to je veliki kanjon (globoka dolina z navpičnimi bregovi), po katerem teče reka, ko zapusti prijazno dolino sv. Gabriela. Bila sta do kraja zdelana, ko sta skozi ožino zavila v mirnejše vode, kjer se je pasla živina po tratih, nič manj zelenih in svežih ko norveške planine.

»Hvala Bogu, da sva spet doma!« vzdihne Rolo.

Bum! Kakor glas silnega groma zabobni za njima skozi globel, se prevali sotesko sotesko in odmeva še iz daljave.

»Kaj je to?« se začudi Rolo.

»Čeri padajo v vodo«, pojasni Harold.

Takoj nato pristaneta, z grička pa jima posvetijo luči dolge, bele naselbine, kjer je bil Harold doma. Harold zavpije, a odgovori mu tenek glasek, in že jima priteče naproti majhna deklica.

»Nita, sestra!« pravi Harold, jo dvigne in poljubi.

»Saj sem pravila, da se nočoj povrneš, Harold. Sta srečno vozila? Kaj praviš, kdo je prišel včeraj k nam?«

»Olaf Narjik.«

»Odkod pa veš?«

»Očka je rekel, da ga je povabil. Toda, Nita, ali nič ne vidiš, da sva pripeljala gosta?« Okrene se k staremu Indijancu, ki mu je Rolo pomagal na breg. »Glavar, to je moja sestra Nita, to pa je Kespi. Z Rolom sva ga našla ujetega na skali, ko je skoraj umiral od lakote, pa sva ga vzela s seboj.« Nita stopi h Kespiju in mu poda roko.

»Potem si pa gotovo strašno lačen. Pojdi z nami v hišo, da boš večerjal!«

Toliko se še ustavi, da objame Rola, nato pa prime Kespija za roko in ga pelje navkreber.

Na vratih sta jih čakala oče in mati Hamar, z njima pa visok fant, prijetne vnanjosti. Bil je Olaf Narjik, Hamarjev bratranec in velik družinski prijatelj. Bil je rudniški inženir in je vodil neki srebrn rudnik v gorah.

Pri večerji je bila prav prijetna družba. Kespi je moral sedeti pri fantih, ker se Nita ni hotela ločiti od njega. Vsa navdušena je čebijala o rešitvi. Starec pa je sedel zelo mirno in dostojanstveno, in se je z njo prav rad pogovarjal. Harold je začuden ugotovil, da se je starec znal vsaj tako lepo vesti pri mizi, kakor drugi.

Ko je Nita odšla spat, so možje še posedeli in kramljali. Očeta Hamarja je prav resno skrbelo, da sta se fanta na tak način spopadla s Karbahalom.

»Ta človek sovraži vse Evropce pa tudi pri vladi ima velik vpliv. Bog daj, da ne bi radi te zadeve imeli kakih sitnosti!«

Fanta sta bila zelo trudna, zato so šli zgodaj spat. Harold je še trdno spal, ko ga je Nita močno potresla.

»Harold! Harold! Zbudi se! Strašna povodenj je, grozna povodenj!«

Harold skoči iz postelje in bos steče k oknu. Zagleda čuden prizor. Nič veš se urna reka ne vije med zelenima bregovoma, ampak čez in čez se razlivajo prostrane vode, vse do strmine, ki na njej stoji hiša. Harold strmi in strmi, nato pa se obne k Niti: »To je zato, ker so čeri zgrmele v reko.«

3. Karbahal na obisku.

Inženir Olaf Narjik si je zjutraj s fantoma ogledal mesto, kjer so se bregovi udrili in s plazovi zajezili dolino. Ogromne vodne gmote so pa s tako orjaško silo pritiskale na novi jez, da se je začel rušiti in preden je bilo poldne, so vode upadle in se vrnilo v svojo strugo. Inženir je pa vendarle bil v skrbeh. Hodil je okoli čeri ob plazovih, tuhtal in gubančil čelo, računal in meril, nazadnje pa fantoma rekel:

»Skalovje ob plazovih je skoz in skoz preperelo. Lahko se zgodi, da zdrkne sela gora v strugo in poplavi vso dolino in odnese naselbine. Harold, pojdemo k tvojemu očetu. Zgovoriti se moramo, kako bi se skozi sotesko voda speljala po ceveh, da se ognemu nevarnosti.«

»Joj, ampak taka naprava bo neznansko draga!«

»Že, že, seveda, pa saj si bodo stroške razdelile vse družine, kolikor jih je v dolini.«

Inženir je Hamarju povedal svoj načrt in naslednji dan so se zbrali vsi naseljenci v njegovi hiši, da se posvetujejo. Tudi Rolov oče je prišel. Inženir Olaf Narjik jim je predložil približen proračun. Regulacija soteske bi stala kakih dvanajst tisoč dolarjev.

»Take vsote ne spravimo nikoli skupaj«, potoži Hamar.

»Nikoli je dolga doba, ugovarja Namsos, Rolov oče. »Plaćali bomo v enem letu ali pa vsaj v dveh. Gospod, Varjik, ali je regulacija zelo nujna?«

»Nov plaz lahko pride že prihodnji mesec, ali pa ga tudi celih pet let ne bo. Take stvari ni mogoče zanesljivo napovedati. — Toda, kakšen vrag je pa to?« Meni nič tebi nič je na verando udrl zarjavel možak.

»Karbahal«, tiho pojasni Hamar.

Španec nalahno privzdigne slamnik z ogromnimi krajci (sombbrero). »Dober dan, senjorji! Besede so bile vljudne, na obrazu pa mu je igral prezirljiv posmeh.

»Bog daj tudi vam, senjor Karbahal«, odzdravi Haroldov oče. »Izvolite se z nami vred malo pokrepčati!«

»Hvala, gospod Hamar! Ne prihajam radi okrepcila, ampak radi denarja!«

Hamar ga začudeno pogleda.

»Denarja? Ne morem se spomniti, da bi vam bil kaj dolžan, gospod.«

»Zato sem vam pa prišel povedat, da ste! Povodenj, ki ste jo včeraj povzročili, je odnesla tudi moje leseno pristanišče in moje čolne. Škoda, ki ste mi jo naredili, znaša pet sto dolarjev.«

Ne morete si misliti miroljubnejšega človeka od Hamarja, ta nesramna zahteva je pa vendar tudi njega pogrela.

»Povodnji nisem povzročil jaz, senjor! V reko je zdrknil plaz in jo zajezil.«

»Toda zgodilo se je na vašem posestvu, zato ste vi odgovorni za škodo!«

Olaf Narjik se ni mogel več premagovati in je brezobzirno rekel: »Ne blebetajte neumnosti! Prav tako nas lahko obdolžite, da smo krivi, kadar grmi ali pa se zemlja trese!«

Grozeče so se Karbahalu zabliskale črne oči, pa se je oglasil Hamar: »Kar pusti, Olaf! Se bom že sam zgovoril s tem — s tem — gospodom.«

Karbahal grdo pogleda in zarenči: »Torej lahko plačate kar zahtevam?«

»Kajpada! Toda nisem na glavo padel, da bi hotel storiti, kar zahtevate. Sva že opravila. Z Bogom, senjor!«

Njegovo hladno in prezirljivo govornjenje je Karbahala raztogotilo. Obrne se na peti in hoče naglo oditi. Olafu pa pride neumna in zlobna misel: stegne svojo dolgo nogo in Karbahal se prekucne čez njo ter odleti z glavo naprej z verande. Kakor je dolg in širok, prileti na grude rdeče cvetočega kaktusa, njegove bodice pa so ostre.

Karbahal se pobere, nepopisno besna togota in sovraštvo mu bliskata z obraza. Črne oči mu gorijo kakor oči strupene kače, ko ošine z njimi družbo na verandi.

»Čakajte, hudiči!« vzklikne skozi zobe, »to mi boste prekleto drago plačali. Vse vas poženem po svetu!«

»Joj, Olaf, kaj si nam naredil!«

(Se bo nadaljevalo.)

Pismo dekletu

Nocoj ti bom napisal pismo
kakor še nikoli.
Nekje je ugasla luč. Človek
v sivi temi moli.

Ne veš, kako šumijo vode
in tesnijo pota.
Iz teme rastejo obrazi,
strah strmi iz kota.

Čez svet goriyo rdeče črke.
Kdo jih zna prebrati?
Pri meni je umrla lučka.
Mrak stoji pred vrati.

Bičgolo:

Naša sestra

Saj sem že nekoč govoril o tem, pa boli me danes duša od krivic, ki so padle na naše sestre v mestih, in moram se izpovedati. Stokrat so me že pretresle strašne sodbe, ki jih tovariši v vojaki mečejo na našo kri. Zarilo se je v vse državljane, ki nimajo doma v Sloveniji in ne poznajo naše duše, prepričanje, da vsa naša dekleta so rojena za cesto...

Tovariši, ki se v nočeh vračajo iz mesta, pripovedujejo, pri kom so bili.

»Pri neki Slovenki...«

»Nič lepšega nisi našel? Teh so vse ulice polne...«

Strašno je to. Kolikrat sem se razburil do besnila in izmetal iz sebe, kar sem žgočega imel:

»Kdo je kriv, če je toliko naših sirot na ulici?«

In po teh so obsojene tudi vse one, ki so doma ostale.

»Ni je v Sloveniji, ki bi ne imela otroka pred zakonom... In sploh se ne more možit, če ne prinese bodočemu možu otroka od prej...«

Česar ne bi prenesel najbolj primitiven človek pa tudi najbolj rafiniran ne, to so vrgli v hrbet slovenskemu človeku.

Sestre naše, ki ste šle od doma, kaj ste verjele ljudem po mestih, ki so vam lagali? Lagali o ljubezni v bodočem zakonu? Ko so vam vzeli vse, kar ste lepega od doma prinesle, so šli. In potlej ste tudi ve, obupane in izgubljene, šle...

Vse po vrsti.

Koliko jih je, ki so še videle pred seboj nekaj luči in se vrnile? In začele znova vsakdanjo pot.

Tako malo! Toliko jih je leglo z rano v srcu v neposvečen grob...

Toliko jih je klicalo ob zadnji uri: Mati, potolažite me!

Nikogar ni bilo.

In koliko jih je, ki niso verjele lažem ljubezni? In so ostale kakor nekoč.

Moj Bog, komaj bi rekel, da je številce!

Sestre, ki ste doma, če niste prej zvedele o vsem, kako je v mestih, ne hodite od doma, od svete matrne hiše, kjer je vse čisto in resnično in kjer hodi po izbah odkrita ljubezen... Če pa moraš iti, sestrica, če ti je pretesno doma, če ni kruha za vse, poslušaj me!

V mestu nikomur, ki ti bo sladko govoril, ne verjemi, zakaj ni mu za te, za tvoje čisto telo mu je, da ž njega cvetje otrese. In govoril ti bo, obljubljal ti bo, gradove bo zidal. To samo do one ure, ko boš junakinja. Sestra, en sam trenutek, ko boš omamljena, bo za tebe tisočkrat usoden. Odprla boš oči in videla vse na okrog pusto in prazno. Njega ne bo več, gradovi se bodo porušili. Videla boš le sebe, nesrečnico, ki nima več povratka v pomlad...

Ne verjemi, ne verjemi!

Prijatelji moji tam v domovini, ki imate sestre, povejte jim, kako je v mestu. Če pridejo, poiščejo naj si dom, kjer je ognjišče za vse Slovenke, kjer obujajo spomine iz domovine, kjer se tolažijo, dvigajo. Tam zvedo za vse nevarnosti. Beograd ima tak dom, Zagreb si ga ustanavlja. Tu bo resnica. In naša kri se bo očistila, ulice je ne bodo poznale. Ime našega dekleta bo spet svetlo. In če si boste, sestrice, opomogle, se boste vrnile domov z veselimi očmi, nič jih ne boste povešale pred materjo. Nič jokale nad preteklostjo, šle boste v novo življenje...

Svoimir Slovenjgoriški:

Vojakom novincem na pot

Bratje! Le še nekaj časa in poslovili se boste od svojih dragih. Ali se veselite tega dneva, ali ste ga žalostni? Zdi se mi, da z mešanimi čuvstvi pričakujete dneva odhoda.

Bodi kakorkoli! Vedite, da ne greste prvi in ne zadnji! Neumestno je, če se fantje udajo misli, da odhajajo v trpljenje.

Res, da je tudi v vojaškem življenju dovolj trpljenja, res pa je tudi, da ima vojaško življenje dobre strani, katerih vojak

naj ne zamudi porabiti sebi v dobro. Pri vojakih je prva stvar red, točnost, disciplina. Kdor pa se zaveda, da se kot mlad človek in bodoči gospodar mora naučiti čim večjega reda, ta bo znal z veliko koristjo izrabiti priložnost pri vojakih.

Glavno pa je, da greste od doma z Bogom v srcu in rožnim vencem v žepu. Ta vam bo največja opora v vprašanju: »Ali imam moči?« »Ali bom gospodar svojemu telesu; tovarišu božji poslanec?«

Fantje, varujte se psovka in umazanih kletvin. Spomnite se, da ste fantje slovenske zemlje, ki branite svetost verskih svetinj. — Kar je pa za vas najnevarnejše, — varujte se, da ne boste poteptali v blatu svoje fantovske časti, ter oskrunili svojega neomadeževanega telesa. Tu boste pač morali zbrati vse svoje moči, zateči se k Njej, ki je lepa in nedolžna kakor sneg naših planin, čista in neomadeževana kakor srebrni val, ki pride iz triglavskega osrčja in neustrašena, ki čuva zaklade naših strmin.

Iščite si prijateljev čistih, zvestih, odkritih. In takšni boste tudi vi drugim.

Naj hodi z vami spomin, da vas doma čaka mati, svetnica, katera bi si izjokala oči, če bi zvedela, da si kot vojak radi družbe slabih tovarišev omadeževal svojo dušo z grehom, s katerim bi sunil od sebe nedolžnost srca. — Vedi, da te čaka doma tudi čista zaročenka . . . Kako boš stopil pred njo: »hočeš mi biti žena? Glej grunt imam. Lepo nama bo, Bog bo z nama . . .« Ona ti bo morda vérovala, ker še sije iz njenih oči žar nedolžnosti. Ti pa si ropar, ker si čisto srce ukradel z lažjo. Ne bo blagoslova, ker nosiš v duši pečat, ki se več ne zbríše.

Naj bo dovolj! Saj vem, da ste fantje, kakršnih potrebujemo v današnjih dneh. Upam, da se boste vrnili nazaj v naše vrste z istim in še lepšim značajem, kakor ste odšli, izvzemši, če katerega po božji volji sprejme nenasitna zemlja v svoje naročje. Zato naj vam služijo h koncu še besede vojaka-trpina, ki je umirajoč pisal svoji nevesti:

»Če stopiš kdaj k samotni gozdni klopi,
kjer sanjala sva sladki sen življenja,
če ti oko v daljave tuje zastrmi,
tja, kjer nad tihim grobom križ preprost stoji,
tedaj pomisli: on, ki spi pod rušo,
te ljubil je do konca z zvesto dušo — — — !
Na svidenje! Bog s tabo vse življenje,
zaupaj nanj in misli na vstajenje!

Bratje, te besede si vzemite s seboj za bodrilo in vedrega čela odkorakajte z zavestjo, da boste v svoji možatosti pomagali graditi ponosno stavbo one Jugoslavije, kakršno bi rad imel vsak zaveden krščanski človek, od Triglava in zelenega Pohorja, do črnih albanskih pečin.

Venceslav Winkler:

Tri smreke

Nekdo brede pod nizkim drevjem. Brede sneg do kolen. Nizko viseče veje ga zdaj pa zdaj oplazijo po obrazu. Ves je upognjen in star. Noge drsajo, ves čas iščejo trdnih tal, nikjer se ne vzdignejo. Matijec je. Berač.

»Berač! Naj bom berač, ampak mislim, da sem le romar, človek, ki še ni prišel do konca.«

»Kam greš, Matijec?«

»Daleč. Ne vem še, kam. Menda nekam na vzhod. Tod so gore, za gorami je drugače, vse lepše in boljše. Pravijo, da so tam dobri ljudje. Le čez gore, čez gore...«

Gre in brede. Široka sled rase za njim. Ne more se zgubiti, kdo bi šel za njim — — —

Snoči je pa nenadoma potrkal na vrata.

»Veste, ljudje božji, kar tukaj bom ostal. Če je po pravici, tudi moram. Saj je še pravica na svetu, ne?«

»Še je, še!«

»Hvala Bogu, samo da je še!«

Potem je malo molčal, preden je nadaljeval.

»Ampak, kadar je ne bo več! Zemlja bo brez gospodarja ali pa bo imela samo enega, bogatega in mogočnega, kakor še nikoli. Ljudje bodo lačni, umirali bodo, govoriti pa ne bodo znali, pozabili bodo.«

»Pa kako je to mogoče«, smo rekli, »če bo zemlje dosti, čemu bi bili lačni?«

Skomignil je z rameni in ni hotel povedati, odkod to pride. Naprej ga pa nismo hoteli izpraševati. Radovednost je slaba čednost.

Zvečer je pa zapel čudno pesem, dolgo pesem. Nikoli še nismo slišali take. Nekam tuje je bila v ušesa, ampak počasi se je ogrela, beseda za besedo je postala toplejša in mehkejša.

Živel je človek. Sinove je imel in hčerke. Bogat je bil, bogastvo je trosil na vse strani. Dober človek. Živel je berač, siv berač z raztrgano malho. Hodil je po svetu, niti groša ni imel, da bi komu pomagal, samo dobro besedo je ponujal, večsih mu je še tista zledenela na ustnicah, ko je bil prepoln brid-

kosti in žalosti in mu je manjkalo kruha in obleke. Pa sta oba umrla in oba prišla v nebesa, a je berač sedel bliže Bogu kot bogatin.

Berač bliže Bogu kot bogatin.

Tako je pel Matijec tisti večer.

Bil je zadnji večer pri nas. Odšel je in se ni več vrnil. Menda so ga prijeli v mestu in ga zaprli. Beračenje je namreč prepovedano.

Tisto zadnjo pesem sem si pa dobro, še predobro zapomnil. Včasih bi rad vso povedal, a je ne smem.

B. Turnšek:

Fantje, naš program!

Kakor mogočen kres so bili lanski fantovski tabori, na katerih smo kot bratje ene misli in enega duha javno manifestirali naše katoliško prepričanje. Zbirali smo se kot borci za krščanska načela, kot borci katoliških idej za katere se hočemo boriti in tudi zmagati. In zato so bili tudi letošnji fantovski tabori, da zbudijo naše speče sile in jih razgibajo za novo delo. In naše delo je borba življenja in borba duha. Kajti gre za najvažnejše vprašanje: Kdo bo vodil bodočo generacijo v kulturnem in gospodarskem življenju? Ali tisti, ki stoje pod praporom Krista, ali pa oni, ki pravijo, da ni potreba vere in da ni Boga. Samo dva svetovna nazora sta, ki se medsebojno brezpogojno izključujeta.

Fantje! Bodoča desetletja so naša. In čas, ki ga danes preživljamo, je mejnik naše bodočnosti. Ako bo šel ta čas mimo nas in brez nas, bomo sami nosili posledice današnjega časa. Nosili bomo odgovornost pred bodočim rodом, če pravočasno ne povzdignemo svojega glasu in ne postavimo jasnega programa našega dela. Kajti moderni čas s svojo kulturo in svojim gospodarstvom je vtisnil sodobnemu človeku pečat suženjstva. Današnji človek služi zgolj tvarnim dobrinam, pri tem pa zametuje duhovno kulturo. Naša dolžnost je, da preobrazimo sodobnega človeka in mu damo vero večne Resnice in Praveice.

Vemo, trdo bo delo, ki ga hočemo in tudi moramo dokončati. Četudi bo treba sekati našo pot v živo skalo in orati brazdo v trdo cesto, nič zato, dokazali bomo, da smo tista generacija, ki je kvas novega rodu.

To bodi naš program, in letošnji fantovski tabori naj bodo prisega zvestobe Bogu, zemlji, veri in narodu.

FANTJE MED SEBOJ

Središče ob Dravi. Stopamo v novo leto z novimi nadami in upi, z upi svobodnejšega in uspešnejšega delovanja. Pred letom, ko smo ustanovili svoj fantovski odsek, smo se tudi v Kresu na tem mestu takoj oglasili v upalni nadi, češ, zdaj bo pa šlo. In res, začeli smo delovati in živeti, da je bilo veselje priti v našo sredo v naš dom. Pa prišla je kruta usoda vihraječega časa. Odšli so nam fantje eni k vojakom, drugi po svetu za kruhom. Ostala je peščica fantov doma brez pravega vodstva, brez veselja do dela, ker delo, ki smo ga imeli, ni bilo ne primerno ne privlačno za naše krajevne razmere. Smo še sicer gojili nekaj sportu podobnega, namreč brcanje žoge, pravim le brcanje, ker žal nimamo niti malo pojma o pravem nogometu. Vendar se je naše življenje z nastopom jeseni in zime spet nekako poživilo. Vrnili so se nekateri fantje, poprijeli se zopet živahno dela v odseku in društvu. Na praznik Brezmadežne se je prav v častnem številu udeležila središka mladina skupnega sv. obhajila. V nedeljo 20. dec. smo izvršili svoj občni zbor in tako stopili v drugo poslovno leto. Splošnih okrožnih tekem v Ptujju so se udeležili trije člani kot gosje-zastopniki, ne pa kot tekmovalci, in je bilo poročilo v Kresu nepravilno in vsekakor za nas ne častno. Prepričani pa smo, da to svojo sramoto

na pomlad častno popravimo. Vam, fantje lovrenški in margetski, pa kličemo: Le ponosno in korajžno naprej, na pomlad se pomerite z nami, središčani. Takrat naj nagelj rdeč in rožmarin krasi naše prsi.

Središki fantje.

Žiri. Kje pa je ta kraj? Noben časopis ne piše o njem. Kvečjemu se kdo spomni: »Aha, to je pa tam, kjer je bila nekoč velika povodenj.« Pa vprašajte delavca na katerem koli koncu naše države in Vam bo takoj vedel povedati več, kakor vsak Slovenec. Po nedosegljivih čevljarških izdelkih je naša vas znana povsod, kjer se pote Jugoslovani. Čisto čevljarški značaj ima tudi članstvo našega sportnega kluba K. P. D. Ker imamo obrtniki posebno zadnje čase res več »počitnic« kakor kmetje, boste mislili, da je pri nas društveno življenje vsestransko čvrsto. Pa žal, ni tako. V preteklem letu smo gojili samo nogomet in še tega zelo nesistematično; samo za zabavo. Zato sportni odsek po dveh letih obstoja nima pokazati uspehov. Po neuspelem občnem zboru 10. januarja pa so nekateri mislili, da niti ni več sposoben živeti. Fantje, da Vas ni sram! Poglejte »Mladost« iz l. 1927 na str. 223. To mesto in nič manj mora biti spet naš cilj! Pravijo: kdor hoče, ta more. Mi hočemo! — Tone.

DROBTINE

DOMA IN PO SVETU

Petrolejski vrelec dve leti gorel. Inženirjem se je končno vendarle posrečilo pogasiti strašni požar, ki je nastal spomladi 1929 v Moreniju v Rumuniji. Sveder je navrtal sklad plina, ki je imel velikanski pritisk. Kajpada si je skozi novi izhod dal tako strašnega duška, da je puhnil visoko v zrak sveder, kamenje in blato. Tedaj pa se je zgodilo nekaj groznega. Kvišku leteče kamenje se je zadevalo ob jeklene predmete in

napravilo iskre, te pa so vnele pline in brizgnil je proti nebu tolik steber gorečega plina in nafte, da so ga videli nad 100 km daleč (Ljubljana—Brežice); Razstrelba je sledila razstrelbi, tako da so užigajoči se plini napravili okoli navrtanega studenca cel venec žrel kakor pri pravcatem ognjeniku. Dve leti so inženirji od strani vrtali rove, da bi plin drugam napeljali, kjer bi ne imel zraka, zasipali so glavno luknjo, letos pa jim je po dveh letih uspelo, da so ogenj ukrotili.

Dobiček delijo. Ministrstvo dela na Angleškem javlja, da ima v svojem področju 500 podjetij, ki vsakoletni dobiček delijo z delavci. Zaposlenih imajo 500.000 oseb. Delež preteklega leta pa ni bil kdo ve kolikšen, vsak je dobil povprečno 2700 Din.

Živahen promet se je začel po italijanskih železnicah. Železniška uprava je namreč ponudila občinstvu celo vrsto izletov v najlepše kraje po tako nizki ceni, da so za 10 km plačevali le 1 Din (v Jugoslaviji 3.50 Din). Hotela je dati ljudem priliko, da si ogledajo domovino. Poskus se je tako izdatno obnesel, da so vlaki komaj zmagovali pomnoženi promet.

Avtomobilska cesta pod Mt. Blankom. Prometne družbe se pečajo z načrtom, kako zvezati avtomobilske ceste raznih evropskih držav v enotno evropsko omrežje. Ker jim Alpe delajo napoto, jim je prišlo na misel, da bi pod najvišjo goro Alp in Evrope, pod Mont Blankom (4810 m), izvrtali predor, ki bo služil ne železnici, ampak avtomobilom.

Grenlandija. Novejša raziskavanja so dognala, da je Grenlandija podobna skledi, torej ob obalah visoka, v notranjosti pa dolinska. Zato je tudi led sredi Grenlandije debel ponekod do 3000 m (za 10 šmarnih gor)!

Napredna Turčija je preskočila cela stoletja. Eden najnovejših odlokov zahteva, da morata ženin in nevesta dobiti od okrožnega zdravnika spričevalo, da sta dušno in telesno zdrava, sicer se ne moreta poročiti.

Pomoč je pa le. Neko mesto je imelo lokalno železnico, svoj ponos in radost. »Danes ste pa zgodnji«, pohvali potnik sprevodnika. »Da, saj nam je veter pihal v hrbet.«

Dobri stari časi. Gospa izprašuje svojo novo služkinjo: »E, v šestih mesecih ste imeli šest služb?« — »Da, da, gospa; zdi se, da so tisti stari časi minili, ko so bile gospe še dobre!«

Šanghaj 5. mesto sveta. Po najnovejšem štetju se najštevilneje naseljena mesta vrste takole: London, New

York, Berlin, Čikago in Šanghaj, ki ima 3,144.868 prebivalcev. Šanghaj se je moral neverjetno povzpeti, saj je bil še l. 1922 na 12. mestu z 1,500.000 ljudi!

Helij v Indiji? V Indiji iščejo plin helij, ki je negorljiv in lahek in ga zato uporabljajo za zrakoplove; upajo namreč, da ga bodo odkrili v krajih, kjer so toplice in vrelci nafte.

Jezero mila. Druga največja angleška univerza v Cambridgeu (izg. Kémbriču) je poslala znanstveno odpravo ali ekspedicijo na Rudolfovo jezero v osrčju vzhodne Afrike. Jezero meri 9000 km² (bivša Kranjska 10.000 km²) in njegova voda ima toliko luga v sebi, da je v tipu in okusu kakor milnica.

Prebivalstvo Kanade je v 30 letih od 5 milijonov naraslo na 10 milijonov. Zato ni čuda, da odklanja novo naseljevanje.

SPORT

Holandija se ne udeleži prihodnje olimpijade v Ameriki. Holandski olimpijski odbor je na eni zadnjih sej sklenil, da se z ozirom na splošen gospodarski položaj, ki tudi Holandiji ni prizanesel, ne udeleži niti zimskih niti poletnih tekem na prihodnji ameriški olimpijadi. Kajti vsi poskusi, zbrati potreben denar za tekmovalce, so se izjalovili; vlada pa tudi ne da podpore. Čudno je le, da je celo Holandija, kjer so se leta 1928 vršile olimpijske igre in radi katerih je precej denarja »kasirala« med onimi državami, ki so se odrekle udeležbi.

Redovne vaje so spet moderne. Svoječasno so v šolah, posebno v Nemčiji odpravili vse redovne vaje, kot »nesmiselni« ostanek Spiesovega sistema. To pa je bilo pogrešeno, na ker so končno prišli tudi oni, ki so se najbolj borili proti uvrščanju na gotova povelja. Neki nemški pedagog se je v zadnjem času izrazil o redovnih vajah takole: »Redovne vaje so za največji del mladine, skoraj bi rekel, za vse, največje vrednosti. One jih učijo reda in discipline, ne da bi bilo treba povpraševati po »vzrokih«! Da so redovne vaje potrebne, ve vsakdo, ki je kdaj vabil mladino. Kajti brez določenih povelj ne

moremo izvesti niti najmanjšega gibanja, kaj šele, da bi spravili večjo maso v redu z mesta.«

Italijanski olimpijski odbor je sklenil, da je onim atletom, ki bodo nastopili na ameriški olimpijadi, prepovedano prestopati iz kluba v klub, dokler ne bodo olimpijske igre končane. S tem hočejo namreč doseči, da bodo priprave čim bolj izvedene.

Švicarski telovadci ne pojdejo v Los Angeles. Tako je namreč sklenila njihova zveza na zadnjem obnem zboru, ki se je vršil v mestu Luzernu. Vzrok: finančno vprašanje. Če pa dobijo primerno podporo, pa seveda pojdejo.

Kako daleč mečejo Finci kopje. 26 Fincev je, ki vržejo kopje preko 60 m. Najboljši je Penttila, ki ga vrže 69.80 m, šestindvajseti pa je Lamppu, ki ga vrže še 60.01 m.

Olimpijada preložena? Nekí švedski list poroča, da bo angleški olimpijski odbor predlagal ameriškem olimpijskemu odboru, naj se olimpijada preloži vse dotlej, dokler ne nastopijo ugodnejše gospodarske razmere. V tem smislu namerava Anglija posredovati pri vseh evropskih državah. Švedska se bo priključila temu predlogu, če se bodo tudi druge večje sportne države kakor Anglija, Nemčija, Francija s tem strinjale. Koliko je resnice na tej vesti, bo pokazala bližnja bodočnost.

Orodno tekmo svojih 14 najboljših telovadcev so imeli švicarji v Baslu dne 31. oktobra t. l. Povabljeni so bili tudi najboljši inozemski telovadci na sodelovanje. Udeležila pa sta se samo Madžar Pelle in Nemec Bezler. Kakor pravi poročilo, so izvajali najneverjetnejše vrhunške vaje. Vsa prva mesta so zavzeli švicarski mednarodniki. Konkurenca je bila tako huda, da oni, ki so bili vabljeni in so obljubili svoje sodelovanje, niso brez vzroka ostali doma. Že dejstvo, da je bilo v sejmski dvorani, kjer se je to tekmovalje vršilo, nad 4000 razvajenih švicarskih gledalcev (strokovnjakov), ki so bili presenečeni nad izvedbami, pove več ko dovolj.

Telovadno leto so vpeljale na Bavarskem (Nemčija) tamkajšnje telovadne organizacije. Poseben odbor izdeluje načrt obveznega telovadnega leta. Mladina, nad 17 let stara, se more prostovoljno zavezati, da se bo

celo leto ravnala po tel. programu in izvajala vse predpisane vaje. V programu bo telovadba, plavanje, turistika, nauk o terenu in čitanje specijal. kart, streljanje ter prva pomoč v nezgodah. Ob koncu leta bodo udeleženci polagali izpit, nakar bodo proglašeni (seveda le na podlagi z dobrim uspehom položenega izpita) za telovadne, odnosno sportne učitelje.

S. K. Ilirija si je zgradil lastni smučarski dom na Slatni (Planica) kakih 10 minut od postaje Rateče-Planica. Stavba je dvonadstropna in ima prenočišč za 64 oseb. Opremljena je pa tudi z vsem potrebnim, tako, da bo postala priljubljena ne le domačim, temveč tudi inozemskim smučarjem in turistom.

Nemški telovadci gredo v Los Angeles! Kljub temu, da so razni nemški krogi radi gospodarske krize proti udeležbi nem. turnerjev na olimpijadi, je vodstvo vse potrebno ukrenilo za primer, če se vrsta odpošlje v Ameriko. Pred kratkim je bilo pozvanih 24 najboljših nemških telovadcev v telovadno šolo v Berlinu, ki se bodo pod strokovnim vodstvom pripravljali tako za olimpijado, kakor za tekme, ki se vrše prih. leto v Švici ob priliki 100 tega izleta švicarske tel. organizacije. Izdelali so točen program, tekmovalcem pa so se obrazložile obvezne vaje, ki so za oboje tekme enake. Novost za Nemce je to, da so v obveznih vajah kolbeni in tezni gib, česar oni niso vajeni (Nemci imajo vaje sestavljene samo iz kolebnih ali pa samo iz teznih gibov). Tudi za kroge niso posebno navdušeni. Spomladi imajo izbirno tekmo, pri kateri bodo izbrali 17 tekmovalcev, ki bodo zastopali njihove barve v Ameriki (6) in v Švici (11).

Česke Orlice imajo v svojih obveznih prostih vajah za l. 1932 tudi znano sestavo po naši narodni pesmi »Gor čez jezero«, ki je žela na naših akademijah mnogo odobravanja.

Avstrija tudi ne gre v Ameriko. Radi slabega gospodarskega položaja, ki ga tudi v Avstriji zelo občutijo, je sklenil avstrijski olimpijski komite, da se ne udeleži prihodnje olimpijade. Od vlade ni pričakovati podpore, od drugje pa še manj; zato bodo tudi avstrijski sportniki ostali

doma. Če bo šlo tako naprej, bo na olimpijadi le Amerika.

Smučarske tekme čeških Orlov. Čsl. Orel priredi konec januarja smučarske tekme za svoje članstvo in sicer v Krkonoših. Ker ima češki Orel mnogo in zelo dobrih smučarjev, bo konkurenca jako ostra.

Katoliški telovadci v Avstriji. Prvo društvo katoliških telovadcev v Avstriji je bilo ustanovljeno l. 1900 na Dunaju. Za tem so se ustanovila društva na severnem Češkem in sev. Moravskem in v nekaterih avstrijskih mestih. Zveza kat. telovadcev Avstrije v svoji sedanjih obliki je zasnovana l. 1921. Ima naraščaj, člane-telovadce in članice-telovadkinje ter podporno članstvo. Zveza ima svoj sedežna Dunaju ter je razdeljena na 7 okrajev. V začetku leta 1930 je telovadilo v 240 društvih 4875 mladcev, 4112 mladenk, 6349 članov ter 4663 članic. Poleg navedenih je bilo v društvih še 8305 podpornih članov, tako, da je štela zveza vsega 28.305 pripadnikov. — Leta 1930 je priredila zveza v Solnogradu III. zvezni zlet, združen s telovadnimi in sportskimi tekmami moških in žensk. Tekme so prav lepo uspele ter so bili doseženi častni uspehi.

Najboljši uspehi v lahki atletiki so bili: **T e k i**: 100 m 11,3 sek.; 800 m 2,09,8 min.; 1500 m 4,22.—min.; 5000 m 16, 45.—min.; 10.000 m 34, 56.—min. **S k o k i**: v daljavo 6,56 m; v višino 1,66 m; s palico 3, 27 m. — **M e t i**: krogla 12,77 m; disk 38,04 m; kopje 50,84 m.

Zveza izdaja mesečno glasilo »Verbandsturnzeitung«, ki izhaja v 9000 izvodih s prilogi »Die christliche deutsche Turnerin« (za telovadkinje). Za naraščaj izhajajo drugi listi v enaki nakladi. Poleg tega izdajajo še posebne liste za vaditelje in telovadce ter tiskovno službo.

Katoliške telesnozgojne organizacije v Poljski. Malo se sliši, da bi imeli tudi Poljaki svoje katoliške organizacije, ki se bavijo s telesno vzgojo. Pa le obstajajo in še kako močne so. Zveza poljske mladine ima svoj sedež v Poznanju. Deli se na 28 pomožnih zvez. V svojem pro-

gramu ima versko, prosvetno in telesno-vzgojno delo. Članstva je 159 tisoč 868. Telesni vzgoji posvečajo veliko pozornost. Že pred vojno so izdajali nekaj tehnični priročnik ter prirejali razne telovadne tečaje. Po svetovni vojni se je telesna vzgoja razširila po celi Poljski, tako, da je danes preko 40.000 telovadnega članstva. Gojijo orodno telovadbo, gimnastiko, lahko atletiko, igre, streljanje, turistik, plavanje in smučanje. Leta 1930 so priredili zvezine tekme, katerih se je udeležilo čez 300 izbranih tekmovalcev.

UREDNIKOVA BESEDA

Opozorilo. Fantovski odseki so prejeli knjižice (Pred 40 leti) z vprašanji za Prosvetne tekme. Ker smo sedaj dobili račun za te knjižice, sporočamo, da je cena za en izvod Din 5. Prosimo, da ta denar zberete in pošljete Z. F. O. pri Prosvetni zvezi v Ljubljani. Potem pa pridno na študij te zanimive papeževe okrožnice. Če kje malo postrani in z nezaupanjem gledate, češ, pretežka je, vedite, da to le tako izgleda na prvi pogled. Sv. oče je to okrožnico izdal za to, da jo beremo in se po njej ravnamo, ne pa da jo postrani gledamo. Sv. oče je naš najvišji, od Krista samega postavljen učitelj, in naša dolžnost je, da si njegove nauke vtisnemo v glavo in srce in se po njih ravnamo v zasebnem in javnem življenju. Posebno velja to še za mladino, ki bo le takrat imela lepšo bodočnost, če bodo nauki te papeževe okrožnice zares v življenje prodri, ne pa le na papirju ostali. Torej berite in učite se!

Društveni koledarček za l. 1932 je bil te dni razposlan. Lep in prikupen jen. Prinaša lep pregled našega organiziranega dela in stanja naših organizacij vseh Prosvetnih zvez v preteklem letu. Vsak prosvetni delavec mora imeti tak koledarček, da si po njem tudi uredi svoje delo v organizaciji za l. 1932. Oblika je zelo pripravna, tudi ima mnogo prostora za beležke. Ako bi ga kje še ne dobili ali premalo izvodov, ga hitro naročite pri Prosvetni zvezi v Ljubljani!

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge
po najugodnejši obrestni
meri ter brez vsakega od-
bitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad
180 milijonov dinarjev!**

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE

V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
  2. Zvonove in steklo proti razpokli in prelomu.
  3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
  4. Vzajemna zavarovalnica jamči za posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

